

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/92322,Uroczystosci-pogrzebowe-Zolnierza-Wykletego-Stanislawa-Szajny-Orla-Krakow-16-mar.html>
27.04.2024, 17:27

Uroczystości pogrzebowe Żołnierza Wykłętego Stanisława Szajny „Orła” - Kraków, 16 marca 2020

Szcątki zamordowanego przez komunistów partyzanta oddziału „Żandarmeria” zidentyfikował krakowski IPN.

Prezes IPN i wojewoda małopolski zapraszają na uroczystości pogrzebowe partyzanta oddziału „Żandarmeria” Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców, Stanisława Szajny ps. „Orzeł”, które odbędą się 16 marca 2020 r. w Krakowie. Szcątki zamordowanego przez komunistów i pogrzebanego potajemnie żołnierza, zidentyfikował krakowski IPN.

Plan uroczystości

- 12.45 - wprowadzenie trumny do kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP, ul. Rakowicka 18
- 13.00 - msza święta
- 14.00 - przemarsz konduktu pogrzebowego na cmentarz Rakowicki przy ul. Prandoty
- 14.30 - uroczystości pogrzebowe z asystą wojskową

Stanisław Szajna ps. „Orzeł”

Urodził się 11 czerwca 1924 r. w Szuminie nieopodal Sambora (obecnie Ukraina, obwód lwowski). Pochodził z rodziny chłopskiej, choć jego ojciec pracował też jako dróżnik. W czasie wojny związał się z Armią Krajową. Uczestniczył w obronie polskich osiedli przed nacjonalistami ukraińskimi, a później w akcji „Burza”.

W połowie 1945 r. znalazł się w granicach pojałtańskiej Polski. Zamieszkał na Podkarpaciu, gdzie szybko włączył się w działania niepodległościowe; najpierw w strukturach „Straży”

Rady WiN Brzozów, a po jej likwidacji w jednym z patroli podległych zgrupowaniu NSZ Antoniego Żubryda „Zucha”. Uczestniczył w wielu akcjach zbrojnych, starciach z komunistami oraz zwalczaniu podszywających się pod podziemie niepodległościowe band. Swoją działalność ujawnił w 1947 r.

Ponownie zasilił szeregi niepodległościowej konspiracji wiosną 1948 r. przystępując do działającego w powiecie nowosądeckim oddziału „Żandarmeria” Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowców. Służył w tym czasie w stopniu starszego sierżanta i posługiwał się pseudonimem „Orzeł”. Jego podstawowym zadaniem stała się ochrona kapelana oddziału, ks. Władysława Gurgacza.

Aresztowany 2 lipca 1949 r., został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie z 13 sierpnia 1949 r. na śmierć. Zamordowano go niemal dokładnie miesiąc później, 14 września, na dziedzińcu więzienia przy ul. Montelupich w Krakowie. Ciało zostało potajemnie pogrzebane w nieoznaczonym grobie na cmentarzu Rakowickim i mimo upamiętnienia tego miejsca w kolejnych latach, Stanisława Szajnę udało się zidentyfikować dopiero w 2019 r. w wyniku prac Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

W uroczystościach pogrzebowych weźmie udział dr Dariusz Iwaneczko - dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie oraz dr Piotr Szopa- naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Rzeszowie.